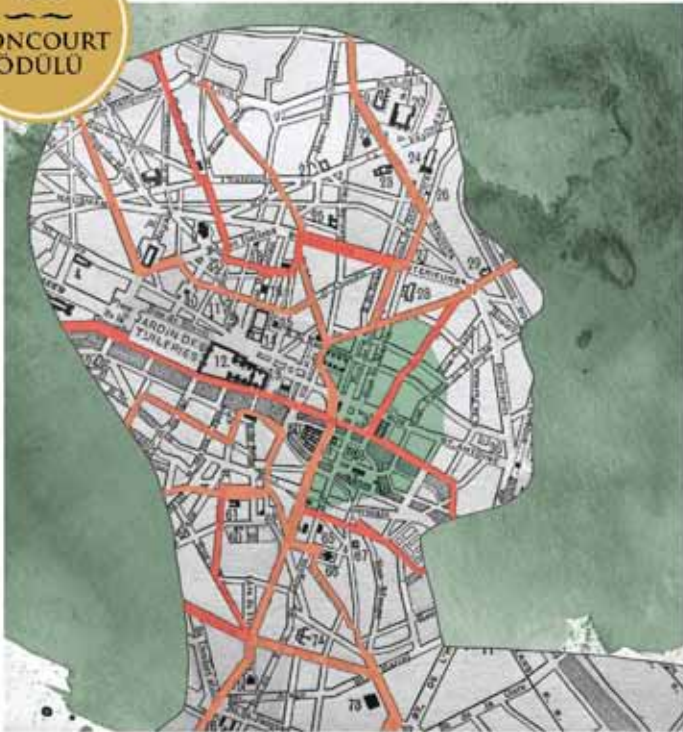

MICHEL HOUELLEBECQ

HARİTA VE TOPRAKLAR

2010
GONCOURT
ÖDÜLÜ

ROMAN

Çeviri: ORÇUN TÜRKAY

MICHEL HOUELLEBECQ

HARİTA VE
TOPRAKLAR

Can Yayınları 2052

La carte et le territoire, Michel Houellebecq

© 2010, Michel Houellebecq, Flammarion

© 2012, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mart 2012

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Ayça Sezen

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com, Shutterstock

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Ekosan Matbaası

ISBN 978-975-07-1441-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

MICHEL HOUELLEBECQ

HARİTA VE
TOPRAKLAR

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

Orçun Türkyay

Michel Houellebecq'in Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

Kuşatılmış Yařamlar, 2001

MICHEL HOUELLEBECQ, kendisine göre 1958'de, nüfus kayıtlarına göreyse 1956'da Fransa'nın Hint Okyanusu'ndaki adalarından biri olan Réunion'da doğdu. Babası dağ rehberi, annesi ise anestezi uzmanı olan yazarı altı yaşından itibaren babaannesi büyüttü. Liseyi ve agronomi mühendisliği eğitimi aldığı üniversiteyi Paris'te okudu. Yirmi yaşına doğru çeşitli dergilerde yazmaya başladı. Bir biyografi olan ilk kitabı *Howard P. Lovecraft. Contre le monde, contre la vie* (Howard P. Lovecraft. Dünyaya Karşı ve Hayata Karşı) 1991'de yayımlandı. 1990'ların sonundan bu yana Fransa'nın en tanınan ve kitapları en çok yabancı dile çevrilen yazarı olan Houellebecq, birçok saygın edebiyat ödülünün yanı sıra, *Harita ve Topraklar* adlı romanıyla 2010 yılında Prix Goncourt'a layık görüldü.

ORÇUN TÜRKAY, 1976'da İstanbul'da doğdu. Saint Joseph Lisesi ve İÜ Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Çeşitli yayınevlerine, kuruluşlara çevirmenlik ve editörlük yapıyor. Duras, Michaux, Bonnefoy, Lévi-Strauss, Starobinski gibi yazarlardan metinler çevirdi. Ayrıca genel kültür dizilerinde de çevirileri bulunuyor.

“Bıktı dünya benden
Ben de ondan.”

ORLÉANS DÜKÜ CHARLES

Jeff Koons oturduğu yerden kalkmış, kollarını heyecanla öne uzatmıştı. Karşısında, bir kısmı ipekli kumaşlarla örtülü deri bir kanepede oturan, hafif büzülmüş Damien Hirst itiraz edecek gibi görünüyordu; yüzü kıpkırmızı, hoşnutsuzdu. İkisi de siyah takım elbise –Koons’un giysisinin ince çizgileri vardı–, beyaz gömlek giymiş, siyah kravat takmıştı. İki adamın arasında, sehpanın üstünde şekerlemeyle dolu bir sepet duruyordu ya ikisi de onunla ilgilenmiyordu; Hirst, Light Budweiser içiyordu.

Arkalarında, camlı bir açıt ufka dek uzanıp, karmakarışık çokgenler oluşturan yüksek yapılarla dolu bir manzaraya bakıyordu; gece ışıklı, hava saydam mı saydamdı. Burası Katar ya da Dubai olabilirdi; aslında odanın dekorasyonunda Abu Dabi Emirates Oteli’nin lüks bir Alman dergisindeki reklam fotoğrafından esinlenilmişti.

Jeff Koons’un alnı biraz parlıyordu; Jed orayı fırçayla hafifçe gölgelendirdi, üç adım geriye çekildi. Koons’ta bir sorun vardı kesinlikle. Sonuçta Hirst’ü yakalamak kolaydı: Hoyrat, edepsiz bir ifadeyle resmedilebilirdi, hani “bendeki mangırlar hepinizin ağzına sıçmama yeter” dermişçesine bir ifadeyle; ayrıca *ölüm üstüne sıkıntılı bir çalışma* yürüten *asi* (ama zengin) *sanatçı* olarak da çizilebilirdi; yüzü kırmızı, tepkisizdi, tam bir İngiliz, bu haliyle

bir Arsenal taraftarına benziyordu. Kısacası, farklı ifadeleri olsa da, kendi kuşağının tipik örneği olan bir İngiliz sanatçının olası, tutarlı portresinde bir araya getirilebilirdi o ifadeler. Oysa Koons'ta ikili bir şeyler vardı, genel teknik-ticari üçkâğıtçılıkla çileci yücelik arasındaki aşılmaz çelişki. Oturduğu yerden kalkmış, kollarını Hirst'ü ikna etmek istercesine heyecanla öne uzatmış Koons'un ifadesi üstünde Jed üç haftadır çalışıyordu; müstehcen kitaplar yazan bir Mormon'u çizmek kadar zordu bu iş.

Koons'un tek başına, Roman Abramoviç'le, Madonna'yla, Barack Obama'yla, Bono'yla, Warren Buffet'la, Bill Gates'le vb. çekilmiş fotoğrafları vardı. Ama hiçbirini Koons'un gerçek kişiliğine; dünyaya karşı takındığı, üstü açık Chevrolet satıcısı görüntüsünün arkasında ne olduğuna ilişkin bir ipucu vermiyordu, çok can sıkıcı bir durumdu bu, zaten fotoğrafçılar uzun zamandır Jed'in canını sıkıyorlardı, özellikle de şu *büyük fotoğrafçılar*, fotoğraflarında modellerinin *gerçek yüzleri'*ni ortaya çıkardıklarını ileri sürenler; gerçekte bir şey ortaya çıkardıkları yoktu, karşınıza geçip keh keh gülerak rastgele yüzlerce fotoğrafınızı çekmek üzere makinelerini çalıştırmakla yetiniyorlardı, sonra çektiklerinin arasından kötülerin iyilerini ayıklıyorlardı, o sözümona *büyük fotoğrafçılar'*ın hepsi, ama hepsi böyle çalışıyordu işte. Jed birkaçını bizzat tanıyordu, hiçbirinin beş para etmediğini düşünüyordu, onun gözünde hepsi olsa olsa bir fotoğraf kabini kadar yaratıcıydı.

Birkaç adım arkasında, mutfakta, ısıtıcı takır tukur sesler çıkardı. Jed dondu kaldı. Aralık'ın 15'i olmuştu bile.

Bir yıl önce, aşağı yukarı aynı tarihlerde, ısıtıcı buna benzer takır tukur sesler çıkarmış, derken çalışmaz olmuştu. Birkaç saat içinde, atölyenin ısısı 3°C'ye düşmüştü. Jed biraz uyumayı, daha doğrusu kısa kısa kestirmeyi başarmıştı. Sabahın altısına doğru, şöyle üstünkörü temizlenmek için kazandaki son sıcak suyu da kullanmış, ardından kendine bir kahve yapıp Genel Tesisat firmasından gelecek görevliyi beklemeye başlamıştı – sabahın erken saatlerinde birini yollayacaklarına söz vermişlerdi.

Genel Tesisat firması internet sitesinde “tesisatçılığı üçüncü binyıla taşımak” istediğini söylüyordu: İşe randevu saatlerine uymakla başlayabilirler, diye homurdanıyordu Jed saat on bire doğru, atölyenin içinde dolaşıp dursa da bir türlü ısınamıyordu. O sırada babasının resmini yapıyordu, resmin adı *Mimar Jean-Pierre Martin, Şirketinin Müdürlüğünden Ayrılırken* olacaktı; ne var ki, ısının düşmesi son boya katmanının kurumasını geciktirecekti. Her yıl olduğu gibi, iki hafta sonra, Noel akşamı, babasıyla yemek yemeyi kabul etmişti ve öncesinde resmi bitirmeyi umuyordu; tesisatçı çabuk olmazsa, planı suya düşebilirdi. Aslına bakılırsa bunun hiç de önemi yoktu, o resmi babasına armağan etmeyi düşünmüyordu, tek istediği ona *göstermek*'ti; neden buna birden o kadar

önem vermeye başlamıştı ki? O anda sabrı iyice taşmıştı kuşkusuz, çok çalışıyordu, aynı anda altı resme birden başlamıştı, aylardır hiç durmuyordu, akıllı işi değildi bu.

Saat üçe doğru, Genel Tesisat'ı yeniden aramaya karar verdi; sürekli meşgul çalışıyordu. Saat beşi biraz geçe onlara ulaşmayı başardı; müşteri hizmetlerindeki kadın görevli havaların aşırı soğumasından ötürü çok yoğun çalıştıklarını bahane etti, ama ertesi sabah kesinkes birini yollayacaklarına söz verdi. Jed telefonu kapayıp, Auguste-Blanqui Bulvarı'ndaki Mercure Oteli'nden bir oda ayırttı kendine.

Ertesi gün, yine bütün gün hem Genel Tesisat'ın, hem de arada konuştuğu Yalnızca Tesisatçılar'ın gelmesini bekledi. Yalnızca Tesisatçılar "üst düzey tesisatçılık" zanaatının geleneklerine bağlı kalacaklarına söz veriyorlardı, ama görünüşe göre randevu saatine uyma konusunda ötekilerden farkları yoktu.

Jed'in yaptığı resimde, babası, şirketindeki elli kadar görevlinin ortasında bir peykenin üstünde ayakta duruyor, acılı bir gülümsemeyle kadeh kaldırıyordu. Veda partisi mimarlık şirketinin *open space*'inde, bir cam çatıdan aydınlanan, otuza yirmi metre boyutlarındaki, beyaz duvarlı büyük bir salonda gerçekleşiyordu, bilgisayar tasarımcılarının masalarıyla ve üstünde çalışılan projelerin üçboyutlu maketlerinin durduğu tezgâhlarla doluydu ortalık. Partiyeye katılanların çoğu *nerd* tipli gençlerdi – 3D tasarımcıları. Peykenin dibinde ayakta duran, kırk yaşlarındaki üç mimar babasını çevrelemişti. Lorenzo Lotto'nun küçük bir resminden esinlenen bir düzende, her biri ötekilere bakmaktan kaçınıyor, babayla göz göze gelmeye çalışıyordu; hemencecik anlaşıldığı üzere, tüm mimarlar onun yerine şirketin başına geçmeyi düşünüyor-

lardı. Babaysa, gözlerini etrafındakilerden biraz daha yukarıya dikmişti, bakışlarından ekibini son bir kez çevresinde toplamak istediği anlaşılıyordu, geleceğe biraz güvenle bakıyor gibi olsa da üzüntüsü her halinden belliydi. Kurduğu, uğruna var gücüyle çalıştığı şirketten ayrılmanın üzüntüsüydü bu, kaçınılmaz olanın getirdiği üzüntü: Resimdeki hiç kuşkusuz bitik bir adamdı.

Öğleden sonranın ortalarına doğru, Jed onuncu kez Ze Tesisat'ı aramaya kalktıysa da boşuna; Ze Tesisat bekleme müziği olarak *Skyrock*'u kullanırken, Yalnızca Tesisatçılar, *Rires et chansons*'u yeğlemişti.

Saat beşe doğru, Mercure Oteli'ne döndü. Auguste-Blanqui Bulvarı'nda akşam oluyordu; evsizler ara sokakta ateş yakmışlardı.

Sonraki günler de hemen hemen aynı şekilde geçti, tesisatçıları aradı, neredeyse ânında bir bekleme müziğine aktarıldı, içerideki hava iyiden iyiye dondurucu bir hal alırken, kurumak bilmeyen resminin yanında bekledi durdu.

Derken, 24 Aralık sabahı bir çözüm olasılığı doğdu, hemen yakında, Stephen-Pichon Caddesi'nde Hırvat bir usta oturuyordu – Jed Mercure Oteli'nden dönerken şans eseri fark etmişti tabelasını. Evet, hemen gelebilirdi. Siyah saçlı, soluk yüzlü, ufak tefek bir adamdı, yüz hatları düzgün ve inceydi, *Belle Époque* tarzını anımsatan bir bıyığı vardı; aslında biraz Jed'e benziyordu – bıyık dışında.

Daireye girer girmez, kazanı uzun uzadıya kurcaladı, kontrol panelini söktü, ince parmaklarıyla karmaşık hatları denetledi. Vanalardan, sifonlardan söz etti. Genel anlamda yaşamla ilgili çok şey biliyormuş izlenimini uyandırıyordu.

On beş dakikalık incelemeden sonra, tanıyı koydu: Evet, onarabilirdi, *bir şekilde çalışmasını* sağlayabilirdi,

elli avro karşılığında, daha fazla değil. Ama ısıtıcının bütünüyle onarılacağını da söylemiyordu, bir süreliğine, belki birkaç aylığına, en iyi olasılıkla birkaç yıllığına idare ederdi, kaldı ki uzun vadede söz vermekten kaçınıyordu; genel anlamda, bu kazana uzun vadede ne olacağını kestirmeye çalışmak pek akıllıca gelmiyordu kendisine.

Jed iç çekti; bunu aslında beklediğini itiraf etti. Dokuz yıl önce, o daireyi almaya karar verdiği günü dün gibi anımsıyordu; o bodur, kendinden hoşnut emlakçı geliyordu gözünün önüne, durmadan olağanüstü ışığı övüyor, bazı yerlerin “elden geçmesi” gerektiğini de gizlemiyordu. Jed de bunun üstüne, o yerlerin ne olduğunu bilebilmek için emlakçı ya da kadın hastalıkları uzmanı olmak gerek, diye geçirmişti içinden.

İlk dakikalarda coşkuyla konuşan bodur emlakçı Jed’in sanatçı olduğunu öğrenince, kendinden geçmişti. İlk kez, bir *sanatçı atölyesi*’ni bir *sanatçı*’ya satma fırsatı yakalamıştı, öyle diyordu. Jed bir an için, fiyatların yükselmesine neden olan, böylece sanatçıların sanatçı atölyelerini almalarını engelleyen *bobo*’larla¹ onlara benzer kerestelere karşı gerçek sanatçıları desteklemeyeceğinden, piyasa böyle, elimden ne gelir diyeceğinden korktu ama neyse ki korktuğu başına gelmedi, bodur emlakçı %10’luk bir indirim yapmakla yetindi – büyük olasılıkla küçük bir pazarlığın sonunda o kadarına razı olmayı kafasına koymuştu zaten.

“Sanatçı atölyesi” derken aslında cam çatılı –doğruya doğru, güzeldi çatısı– bir tavan arasıydı bu, Jed gibi hijyenik açıdan sınırlı gereksinimleri olan birine ancak yetecek birtakım karanlık eklentileri vardı. Ama manzara gerçekten de göz alıcıydı: Place des Alpes’in ötelerin-

1. (Fr.) Burjuva-bohem. (Ç.N.)

den Vincent-Auroiol Bulvarı'na, asma demiryoluna ve daha uzaklarda, 1970'li yılların ortalarında yapılmış, Paris'in genel estetik manzarasına kesinlikle uymayan ve Jed'in Paris'te, mimari plan üstünde, açık ara yeğ tuttuğu dörtgen biçimli yapılara dek uzanıyordu.

Hırvat kazanı onardı, elli avroyu cebe indirdi. Jed'e fatura vermedi, doğrusu o da beklemiyordu. Kapı arkasından kapanır kapanmaz, usta yeniden tıklattı. Jed kapıyı araladı.

"Aklıma geldi de beyefendi," dedi adam. "Mutlu Noeller. Mutlu Noeller diyecektim."

"Ya evet, doğru," dedi Jed şaşkınca. "Size de mutlu Noeller."

Kolay kolay taksi bulamayacağını işte o zaman anladı. Tam da tahmin ettiği gibi, Son Sürat taksi şirketi onu Raincy'ye götürmeyi açıkça reddetti, Hızlıtaksi ise en fazla gara, haydi belediye binasına kadar götürebileceğini, ama Cité des Cigales'in yakınlarına kesinlikle gitmeyeceğini söyledi. "Güvenlik nedeniyle beyefendi..." diye fısıldadı görevli, hafiften sitem edercesine. Fernand Garcin Arabaları'ndaki görevli de, "Yalnız bütünüyle güvenli bölgelere uğruyoruz," dedi ağırbaşlı, düz bir tonla. Noel yemeğini Cité des Cigales kadar münasebetsiz bir yerde yemek istediğinden ötürü yavaş yavaş kendini suçlu hissetmeye başlamıştı; geniş bir parkla çevrili, nüfus hareketlerinin gün geçtikçe daha tehlikeli bir hal alan bir bölgeye ittiği kentsoylu evinden çıkmayı her yıl olduğu gibi ısrarla reddeden babasına kızmaya başladı, doğrusunu söylemek gerekirse bölge kısa bir süredir tümüyle gangsterlerin denetimine girmişti.

Önce bahçe duvarlarını berkitmek, üstlerine elektrikli tel yerleştirmek, karakola bağlı bir kamera sistemi

kurmak gerekmişti, tüm bunlar da, babası, Noel yemekleri için gelen Jed dışında asla kimsenin uğramadığı, ısınmak bilmeyen on iki odalı evde tek başına dolanabilsin diye yapılmıştı. Çevredeki dükkânlar uzun zaman önce kapanmıştı, yakınlardaki sokaklarda yayan dolaşmak olanaksızdı – kırmızı ışıktaki duran arabalara bile sık sık saldırılar düzenleniyordu. Raincy Belediyesi ev işlerini yapacak bir kadın vermişti yanına – daha ilk günlerden beri babasından hoşlanmayan, çarşafı yalnızca ayda bir kez değiştiren ve büyük olasılıkla alışverişte para çalan, Fatty adında, geçimsiz, hatta kötü kalpli, Senegalli bir kadın.

Odanın ısısı yine de yükselmeye başlamıştı. Jed üstünde çalıştığı resmin fotoğrafını çekti, babasına en azından bunu gösterebilirdi. Pantolonuyla kazağını çıkardı, yere serilmiş, yatak olarak kullandığı daracık şiltenin üstünde bağdaş kurdu, sırtına bir örtü aldı. Soluk alıp verişini gitgide yavaşladı. Donuk bir alacakaranlıkta, ağır ağır ilerleyen dalgalar getiriyordu gözünün önüne. Zihnini dingin bir yere taşımak istiyordu; zihnini elinden geldiğince babasıyla yiyeceği yeni Noel yemeğine hazırlıyordu.

Bu düşünsel hazırlık süreci meyvelerini verdi, yemekte kayda değer bir şey olmadı, neşeli geçtiği bile söylenebilirdi; uzun zamandan beri daha fazlasını beklemez olmuştu.

Ertesi sabah, saat yediye doğru, gangsterlerin de Noel yemeği yediğini varsayan Jed, yaya olarak Raincy Garı'na gidip kazasız belasız Doğu Garı'na ulaştı.

Ustanın onardığı ısıtıcı bir yıl dayanmıştı, ilk kez teklemeye alameti gösteriyordu. *Mimar Jean-Pierre Martin Şirketinin Müdürlüğünden Ayrılırken* resmi uzun zaman önce tamamlanmış, Jed'in galericisinin deposuna konmuş, açılışı sürekli ertelenen kişisel bir sergiyi bekliyordu. Jean-Pierre Martin ise –oğlunu şaşırtarak ve epeydir onunla bu konuyla ilgili konuşmaktan kaçınarak– Raincy'deki köşkten ayrılıp Boulogne'daki huzurevine yerleşmeye karar vermişti. Yıllık yemeklerini bu kez Bosquet Caddesi'ndeki, Chez Papa adlı bir kafede yiyeceklerdi. Jed bu yeri *Pariscope*'ta geleneksel, *eski tarz* tatlar vaat eden bir reklamda görüp seçmişti, genele bakıldığında sözlerini tuttukları söylenebilirdi. Yarisı boş salona yer yer Noel Babalar, süslü çamlar yerleştirilmişti, orada bulunanların çoğu da gruplar halinde oturup özenle, dikkatle, neredeyse vahşice geleneksel yemekleri çiğneyen yaşlı, hatta çok yaşlı kişilerdi. Ana yemek olarak yabandomuzu, süt domuzu, bir de hindi vardı; tatlıysa, mekândaki kibar, silik garsonların hastanedeymişçesine sessizce dağıttıkları, *eski tarz* bir Noel pastasıydı doğal olarak. Jed biraz zırvalıyordu, babasını böyle bir yemeğe getirerek onun kafasını karıştırdığının farkındaydı. Bu soğuk, ağırbaşlı, uzun ve sert yüzlü adam yemeğe asla

düşkün olmamıştı; Jed'in onu işyerinin yakınlarında görmek zorunda olduğu zamanlarda, dışarıda yedikleri tek tük yemeklerde babası hep bir suşi lokantasını seçerdi – her zaman aynısını. Aslında var olmayan, büyük olasılıkla hiç var olmamış –eşi de, yaşarken yemek yapmaktan nefret ederdi– bir yemek merakının ortaya çıkmasını beklemek acıklı, boş bir çabaydı kuşkusuz. Ama Noel zamanıydı, hem sonra konu yemek olmayacaksa ne olacaktı ya? Giyim kuşama da hiç özenmeyen babası gitgide daha az okuyor, pek bir şeyle ilgilenmiyordu. Huzurevinin müdiresinin söylediğine bakılırsa, “sessiz sedasız uyum sağlamıştı,” bu da büyük olasılıkla kimseyle pek konuşmadığı anlamına geliyordu. O sırada, süt domuzunu kemirmekle uğraşıyordu, yüzünde öyle bir ifade vardı ki sanki kauçuk yiyordu, uzayıp giden sessizliği bozmaya niyeti varmış gibi görünmüyordu, Jed'se telaşla (istiridyeyle Gewurztraminer şarabı içmemeliydi, siparişi verir vermez anlamıştı bunu, beyaz şarap hep aklını karıştırıyordu), neredeyse çılgınca, konuşma konusu açabilecek bir şey arayıp duruyordu. Evli olsaydı, en azından bir sevgilisi, *herhangi bir kadın* olsaydı yanında, olaylar farklı gelişebilirdi – aile işlerinde kadınlar her şeye karşın daha doğru davranabilirler, bu biraz da kökenlerinden ileri gelen bir uzmanlıktır, ortada çocuk olmasa da çocuk olasılığı konuşmanın ufkundaki yerini korur, yaşlılar da bilindiği üzere torunlarıyla ilgilenirler, bunu doğanın çevrimleriyle ya da başka şeylerle ilişkilendirirler, sonuçta yaşlı beyinlerinde bir tür heyecan doğar, oğlun babanın ölümü olduğu kesindir kesin olmasına ama dede için torun bir anlamda yeniden doğuş ya da öç almadır, dolayısıyla bu konu hiç olmazsa bir Noel yemeği boyunca yeter de artar bile. Jed ara sıra şu Noel yemekleri için bir eskort kız tutmayı, küçük bir oyun oynamayı düşünüyordu, yemekten iki saat önce kıza du-

rumu özetlemek yeterdi aslında, babası başkalarının yaşamalarının ayrıntılarıyla, hatta genel anlamda insanlarla öyle çok ilgilenmezdi.

Latin ülkelerinde, siyaset orta ya da ileri yaştaki erkeklerin aralarındaki konuşmalarda yeterli olur; alt sınıflarda kimi zaman onun yerini spor alır. Anglosakson değerlerinden fazlasıyla etkilenmiş insanlardaysa, siyasetin rolünü ekonomi ve mali işler üstlenir; edebiyatsa tamamlayıcı bir konu olabilir. Gelgelelim, ne Jed ne de babası yakından ilgileniyordu ekonomiyle, siyasete de çok meraklı oldukları söylenemezdi. Jean-Pierre Martin ülkenin genel olarak yönetiliş biçimini onaylıyordu, oğlununsa bu konuda bir fikri yoktu; yine de bakanlıkların her birine uzun uzadıya değinerek peynir faslına dek işi kotardılar.

Peynir faslına geçildiğindeyse, Jed'in babası biraz canlandı, oğluna sanatla ilgili tasarılarını sordu. Ne yazık ki, bu kez Jed yüzünden ortam gerilebilirdi, çünkü *Sanat Piyasasını Bölüşen Damien Hirst'le Jeff Koons* adlı son resmini hissedemez olmuştu, yerinde sayıyordu, bir-iki yıldır çalışmasını sağlayan güç tükeniyor, yok oluyordu, peki ama tüm bunları neden babasına anlatacaktı ki? Onun elinden bir şey gelmezdi, aslında kimsenin elinden bir şey gelmezdi, böyle bir sırrın söylenmesi karşısında insanlar azıcık üzülmekten başka bir şey yapamazlardı, sonuçta insan ilişkileri denen şey o kadar da önemli bir şey değildi.

“İlkbahara kişisel bir sergi hazırlıyorum,” dedi sonunda. “E işler uzuyor tabii. Galerici Franz, katalog için bir yazarla çalışmak istiyor. Houellebecq var aklında.”

“Michel Houellebecq mi?”

“Tanıyor musun?” diye sordu Jed şaşkınlıkla. Babasının hâlâ herhangi bir kültürel çalışmayla ilgileneyeceği aklından bile geçmezdi.

“Huzurevinde küçük bir kütüphane var; romanlarından ikisini okudum. Bence iyi bir yazar. Rahat okunuyor, topluma bakışı oldukça doğru. Sana yanıt verdi mi?”

“Hayır, daha vermedi...” Jed şimdi hızla düşünüyordu. Babası gibi, iliklerine kadar umutsuz ve ölümcül bir tekdüzelik içinde tıkanıp kalmış biri bile, iliklerine kadar kapkaranlık bir yola, ‘Ölüm’ün Karanlık Yolu’na girmiş biri bile, Houellebecq’i biliyorsa, bu o yazarda kesinlikle bir şeyler var demekti. Bunun üstüne, Franz birçok kez yapmasını istemiş olsa da, e-posta yoluyla Houellebecq’in yakasına yapışmadığını anımsadı. Oysa, zaman daralıyordu. Art Basel’le Frieze Art Fair’in tarihleri düşünüldüğünde, sergiyi nisanda, olmadı en geç mayısta açmaları gerekiyordu, Houellebecq’ten on beş gün içinde bir katalog metni yazmasını istemek kolay iş değildi, ünlü bir yazardı o, dünya çapında ünlü üstelik, en azından Franz’ın gözünde.

Babasının konuşmaya istekli hali geçmişti, Saint-Nectaire peynirini de süt domuzu kadar isteksizce çiğniyordu. İnsanların yaşlılarda başka türlü bir oburluk olduğunu düşünmelerinin nedeni kuşkusuz onlara acımalarıdır, hiç olmazsa oburluklarının sürdüğüne inanmak isterler, oysa çoğunlukla tatsal zevkler de geri dönmemesine uçup gider, öteki her şey gibi. Geriye bir tek sindirim güçlüğü, prostat kanseri kalır.

Sollarında, birkaç metre ötede, seksenlik üç kadın önlerindeki meyve salatalarına bakarak derin düşüncelelere dalmış gibi görünüyordu – belki de ölen kocalarına bir saygı duruşuydu bu. Aralarından biri elini şampanya kadehine uzattı, derken eli masaya düşüverdi; gösterdiği çaba yüzünden göğsü inip inip kalkıyordu. Birkaç saniye sonra, yeniden hamle yaptı, eli korkunç titriyordu, kadehe öyle bir odaklanmıştı ki yüzü kırış kırış olmuştu. Jed yardım etmemek için kendini zor tutuyordu, ona düş-

mezdi yardım etmek. Birkaç metre uzakta dikilmiş, kaygılı gözlerle kadını izleyen garsona bile düşmezdi; şu anda o kadının ilişkisi doğrudan Tanrı'yıydı. Yaşı seksendense doksanlara yakındı büyük olasılıkla.

Her şey tamam olsun diye, tatlılar da geldi. Jed'in babası ses çıkarmadan geleneksel Noel pastasına saldırdı. Şimdilerde, çok uzun zamandır böylesine pek rastlanmıyordu. Zaman onlar arasında bir tuhaf geçiyordu: Hiçbir şey söylemeseler de, o an masaya iyicene çökmüş sessizlik ağır mı ağır bir hava yaratabilecek olsa da, saniyeler, hatta dakikalar su gibi akıp gidiyordu. Yarım saat sonra, aklından gerçek anlamda tek bir düşünce bile geçmeyen Jed taksi durağına kadar babasına eşlik etti. Saat akşamın onuydu yalnızca, ama Jed huzurevinde kalan ötekilerin daha şimdiden babasını ayrıcalıklı biri olarak gördüklerini biliyordu; birkaç saatliğine bile olsa, Noel'de onunla buluşacak biri vardı sonuçta. "İyi bir oğlunuz var..." demişlerdi ona, hem de kaç kez. Orta yaşı çoktan aşmış –yadsınamaz biçimde artık *ihytiyarlamış*– adam huzurevine girdikten sonra, biraz yatılı okul öğrencisine benzer bir konumda bulur kendisini. Kimi zaman ziyaretçileri olur: Mutluluk veren bir şeydir bu, dünyayı keşfedebilir, Pépito bisküvisi yiyebilir, palyaço Ronald McDonald'la karşılaşabilir. Ama çoğunlukla gelen giden olmaz: İşte o zamanlarda, boşalmış yatılı okulun asfalt zemininde, hentbol kaleleri arasında gezinip durur. Kurtulmayı, uçup gitmeyi bekler.

Jed atölyesine döndüğünde, ısıtıcının hâlâ çalıştığını fark etti, içerisi normal, hatta sıcaktı. Üstündekilerin bazılarını çıkarıp şiltesine uzandığı gibi uykuya daldı, kafası bomboştı.

*XXI. yüzyıl başlarken,
Michel Houellebecq,
dünyanın gözünde, Fransız
edebiyatının en önemli ve en
tartışılan ismi.*

Olanları, romanın başkahramanı Jed Martin anlatsaydı, söze bir 15 Aralık günü evdeki ısıtıcının bozulmasıyla başladığı belki. Belki de Noel yemeklerini baş başa geçirdiği, işine yürekten bağlı, tanınmış bir mimar olan babasından konu açardı. Ayrıca Komiser Jasselin'in polis ekiplerini bile dehşete düşüren, korkunç bir cinayeti aydınlatmasına yardım ettiğini de atlayamazdı. Meslek yaşamının başlarında, fotoğraf sergisinin açılışında tanıştığı güzelim Rus kızı Olga'yı anlatmadan da geçemezdi elbette. Her çevreden ünlülerin (Michel Houellebecq de o ünlüler arasındaydı) portreleriyle kurduğu "Meslekler" dizisiyle dünya çapında üne kavuşmadan önceydi kızla tanışması...

Michel Houellebecq'in 2010'da Goncourt Ödülü kazanan, "hem tam anlamıyla klasik, hem de alabildiğine çağdaş" romanı, sanata, paraya, aşka, baba oğul ilişkisine, ölüme, iş hayatına, turistik bir cennete dönüşmüş Fransa'ya dair çetrefil bir labirent...

ISBN 978-975-07-1441-2

9 789750 714412